

caută cu multă amire la aprinderea unui conflict între Constantinople și Cairo căci în modulu acestă aru scapa pră usioru de turcii din Europ'a și aru regulă o cestiune, ce astépta de multu a fi regulată — a orientului.

Fóia cea oficiósa din Berlinu „Die Post“ afla aceste conditiuni de fórté crudele și denuncia ié-
ra-si pre cancelariulu imperialu alu Austriei, carele, cá in totu loculu si acolea si-a varitu códa. Dreptu dovéda la acést'a aduce inainte fóia berlinéza, ca contele Beust a sfatuitu pră Khedivulu sa céda ! La scestea uita „Post“, ca contele Beust a datu asemenea sfatu si in Constantinople si ca Franci'a si Engliter'a au facutu asemenea si in Constantinople si in Alessandria, cá si cancelariulu imperiului austro-magiaru. Dar ce-i pasa „Postei“ de acést'a ! Austri'a iaca a ajutat, de aceea iéra nu are odata dreptu.

In 13 Septemve n. s'a tîenutu in scaunulu Orastiei adunare scaunale sub presiedinti'a judei regescu Ignatiu Nagy. Obiectele pertractárii au fostu :

1. legea despre numerarea populatiunei. Presiedintele facându cunoscutu, ca in 3 Ianuaru 1867. se va incepe in tóta tiér'a numerarea populatiunei, cu carea va fi impreunata și numerarea viteloru, adage, ca acést'a nici decum nu se 'ntempla pentru marirea darei, ci pentru adunarea de date statistice, de aceea fiacare proprietariu e datoriu sub pedépsa de 20 fl. v. a. a aratá vitele. Pentru elaborarea acestoru lucrári statistice s'au si alesu in cele mai multe sate judii comunali, dându-lise de ajutoriu notarii comunali cu preotii deosebiteloru confessiuni. — De presiedinte la acésta lucrare scaunale s'au alesu d. senatoru Ioanu Balomiri si de vice-presiedinte Andreiu Gónczy.

2 In loculu dlui Iosifu Leonhard, care s'a fostu alesu in adunarea scaunale trecuta de consiliariu scolariu, s'a alesu d. V. Schulleri.

3. Dlu Friedericu Leonard, preceptoru la casa, nationale sasésca pentru servitiurile de mai bine de 40 de ani, i s'au asignatu pensiunea intréga.

Conferintiele invetiatoriloru

din tractulu I și II alu Sabiului, tîenute in 27 Augustu 1869.

(Inceputulu la 8¹/₂ óre inainte de amédi.)

Dupa celebrarea servitiului ddiescu in cape-
la din cetate, adunându-se membrii conferintieloru dimpreuna cu Rvrs. dd. Protopopi Ioanu P a n o -
v i c i u și I. H a n n i ' a se facú invocarea spiri-
tului sântu prin cântarea : „Imparate cerescu“.

Dupa acést'a ia cuvintulu Rvrs. d. Protopopu Ioanu H a n n i ' a si aratá in un'a cuvintare medúsa si potrivita necesitatéi inevitabile a intruniriloru invetiatoresci precum si scopulu, ce trebuie sa se ajunga prin ele. Accentuéza mai departe ca, de-si intrunirile acestea póte pâna acum nu au produsu unu rezultatu gigantic, totusi folosulu, ce va, si trebuie sa se resulteze, nu se póte trage la nici o indoiéla. Aduce apoi la cunoscentia conferintiei o harthia a Esc. Sele Par. Archieppu si Metropolitu A n d r e i u Bar. de S i a g u n ' a dto 12 Dec. a. c. Nru. cons. 1372 prin care Inaltu acelasi isi arata multiamirea cu rezultatele conferintieloru anloii trecutú.

Totnodata face Rvrs. d. cunoscentu ca temele propuse in conf. anulii trecutú de substratu pentru conferintiele an. acestvii'a nu se potú luá la pertractare, de óre-ce referintiele actuali au adusu cu sine necesitatea imperativa de a se face obiectu alu pertractarei cártile edate de par. parochu la cape-
la din Sabiu si prof. la instit. archidieceasanu ped. teol. Zacharia Boiu, si Instructiunea cea nóua pentru invetiatori indigitate in harthia sub dto 21 Iuliu a. c. nr. cons. 780.

In um'a acestora apoi dechiara siedintiele conferintieloru invetiatoresci ale tract. I si II de deschise.

Suspendendu-se siedinti'a apoi pe 5 minute pentru de a se consultá membrii despre persón'a, care sa se aléga de conducatoriu, conferinti'a dechiara apoi cu unanimitate pre par. parochu din cetate si prof. la inst. ped. teol. archidieceasanu Zach. Boiu cá autoriulu aceloru manuale de conducatoriu si alege o deputatiune de trei membri din sinulu sen, spre a aduce acést'a la cunoscenti'a susu mentiunatului d. si alu invitá in numele conf. a pr. mi acésta insarcinare. Neafându iasa acésta deputatiune pre domni'a sea acasa (?), fu alesu de conducatoriu d. Danilu Popovicu B a r c i a n u ,

directoru la scótele normali din Res'nari, iéra de secretari pre dd. Demetriu I o s o f u invetiatoriu in Resinari si Ioachim M u n t é n u invetiatoriu dirigitu in Tilisc'a.

Ocupandu-si oficialii locurile lor, se purcede la conscrierea invetiatoriloru ambeloru tracte, aflându-se dintre cei 56 de invetiatori ai acestoru 2 tracturi, 39 de fatia.

Luându apoi cuvintulu

Dlu Conducatoriu arata prin un'a cuvintare plina de invetiaturi, ponderositate cea mare a sciintieloru reali in genere, si pentru noi români indeosebi. Spune ca de vre-o 20 ani incóce s'au schimbatu circumstárile, si prin urmare si relatiunile si conditiunile vietii nóstre ; ca alte popóre, si chiaru si cele conlocuitoére cu noi, ne-au întrecutu pre noi in multe privintie ; si cá, déca nu vrem, cá noi se remanemu cu totulu indereptu, si cá altii sa se bucare de ostenelele nóstre, apoi sa ne punemu tóte puterile, cá sa tîenemu rostu cu ei si sa pasimu inainte, cáci numai asiá ne vomu asigurá viitoriulu. Cu deosebire recomanda látirea progressiva intra tinerime si asiá in poporu a acestoru sciintie reali. Aratá ca d. e. cunoscentiile geografice suntú de mare importantia, cáci e constatatu prin esperintia ca cu cladirea drumului feratú in patria, negociulu la care si noi români avemu parte marisóra, ia dimensiuni totu mai mari aduce folóse totu mai multe, cari in sa fára cunoscentie geografice, potú suferi scáderi insemnate ; asemenea se póte acést'a si prin necunoscenti'a elementeloru macaru, ale istoriei naturale si ale fizicei. Din aceste consideratiuni dar recomanda cu tóta seriositate introducerea eleviloru in aceste cunoscentie reali, in tóta estensiunea lor si in forma strictu sistematica, ci amesuratu capacitáti eleviloru, si jurstáriloru locului.

Deaci trece le manualele mentionate cari tractéza despre acele obiecte facendu unu conspectu generalu asupr'a manualeloru de geografia, istori'a patr. si univers. si aratându-mi in in lineaminte generali si form'a metodico-didactica intru propunerea acelor'a in scótele nóstre poporale si capitale, dupa principiulu pedagogicu : dela cunoscentu la necunoscentu, dela ce e aprópe la ce e mai departe d. e. in ist. nat dela animalele laptátóre, la paseri, pesci, amfibii, vermi etc., dupa densulu ia cuvintulu

Inv. Bancila, a cáru parere merge intracolo ca sa se aléga 4 comissiuni, cari sa si castige o idea mai lamurita despre acele manuale, si apoi in sied. urmatóre sa refereze conferintiei despre densele.

Presiedintele R. D. I. H a n n i ' a e de parere, ca deóre-ce comissiunile rapescu timpú pră multu, aru fi mai consultu, ca ins'a-si confer. se fia comissiune si se purcéda deadreptulu la pertractarea singurateceloru manuale ceea ce se si primesce cu majoritate preponderanta.

In um'a conclusului acestvii'a dara sa ia in pertractare „Cartea de cetire“ (Sect. I.) la care luara parte activa mai multi dintre membrii conf. cu deosebire invetiatoriulu Bancila si conducatoriulu, aratându ca fiacare bucata de cetire sa se cetésca mai antáiu de cátra invetiatoriulu, cu voce respicata, cu privire la interpunctiuni, si la intielesulu logieiu internu, apoi se o propuna invetiatoriulu liberu fára carte, in tóta privinti'a de modelu, dupa aceea sa puna pre mai multi scolari a o ceti si ei asemenea. Mai departe sa se purcéda atátu la esplicarea intielesului cuvinteloru necunoscuté si a schimbáriloru acestora, cátu si la esplicarea lucruriloru, incátu nimic'a sa nu remána scolarului necunoscentu. Dupa acést'a sa se cetésca inca odata din partea scolariloru, si apoi prin intrebári corespundátóre sa se aduca cu incetulu, ca si densii sa o póta spune cu cuvintele lor, asiá incátu se póta fi intielésa de cátra auditoria. Sub decurgerea acestei pertractári avú conf. fericirea deosebita de a putea salutá pre inaltulu óspe Escl. Sea Archiep. si Metropolitulu nostru A n d r e i u, carele nu au pregetatu de a se infaciosiá, pentru de a vedé fruptulu osteneleloru Sele, depuse pre altariulu scólei si alu bisericei. In present'i'a rarului óspe se cetira si esplicara mai multe bucáti de cetire din partea invetiatoriloru.

Escl. Sea accentuá cu deosebire cetirea respicata bineintonatá a Inv. Chirc'a si adage ca si elevii sa fia condusi a ceti in modulu firescu alu vorbirei, pazindu cuvenitele interpunctiuni.

In fine accentuéza conducatoriulu necesitatea neevitabile da a se perfectuná invetiatoriulu in propunerea invetiamentului prin preparatiuni conscientiósse, cáci numai astfelu se va poté implini dupa cu-

viintia laudabil'a si grav'a chiemare a unui invetiatoriu. Cu acestea se incheia siedinti'a 12¹/₄ óre inainte de amédi, prefigendu-se siedinti'a urmatóre pre 3 óre dupa prándiu in aceea-si di

Unu corespundinte ne relatinnéza despre conferintiele invetiatoresci din tractulu Dobrei, tîenute in 26, 27 si 28 Augustu sub presidiulu Par. Aronu Ilie (fiindu dlu protopopu impedeatu de bóla) si sub conducerea invetiatoriului Petru Fogarasi. Obiectele de pertractare au fostu articuli de lege si cerculariele, cari privescu trebile scolare si cártile cele de nou introduse.

S'a adusu conclusulu, cá invetiatorii sa-si primesca lefile sele de aci inainte prin parochu iéra nu prin jude, fiindu ca scótele confessionale nu suntú de locu amestecate cu afacerile comunale.

Venindu la cárti s'a escatu o desbatere incordata despre Geografia. Conducatoriulu Petru Fogarasi observá, ca la propunerea Geografiei suntú de lipsa neaperata mapele si sa se ia deosebita consideratiune asupr'a patriei. S'a otaritu a se luá acestu obiectu de nou la desbatere in siedinti'a fiitóre din 13 Noemvre a reuniunei fundatiunale a invetiatoriloru din acelu tractu. Mai departe continua corespundintele :

Dlu'a din 28 au avutu cea mai mare insemnata, pre acésta di s'au indatoratu cá din tóta comun'a sa fia de fatia judele comunale cu doi membri din comitetele parochiale, — (in tractulu Dobrei parochiele suntú organizate in urm'a regulamentului constatatu in sinodulu din 1864) in acésta di s'au tîenutu computulu reuniunei fundatiunale, — in acésta fundatiune au participatu invetiatorii conformu § 13 din statute 40 fl. 30 xr. v. a. si anume : dela Esc. Sea présántitulu nostru Archieppu si Metropolitu A n d r e i u Br. de S i a g u n ' a 10 fl. — Prin pr. on. d. Ioane Petricu Protop. in Brasiovu au incursu 7 fl. si adeca : dela dni'a sea pentru totu-déun'a 2 fl. dela onoratiu parochi Andronicu 1 fl. Nicolau Comsi'a 1 fl. Nicolau Crisbasianu 1 fl. Ioann Popescu 1 fl. si Alessiu Popovicu 1 fl. — Prin on. d. I. Tipeiu protopopu in S. Sebesiu 4 fl. si anumitu : dela dni'a sea 1 fl. dela d. Danilu Massimilianu fostu inv. 1 fl. dela d. Ioanu Paraschivu vice-notariu magistratualu 1 fl. si dela par. Damianu Mog'a preotu in Sasciori 1 fl. — Acestoru binefacatori s'au adusu multiamita protocolaria, si li s'au rostitu unu intreitu sa tráiesca. — Pre lánge acésta suma au incursu dela urmatorii dd. din locu si giuru, cá membri ordinari si onorari, — dela dd. Dimitrie Lacatusiu notariu 2 fl. Tom'a Anucitia notariu 2 fl. Petru Trifu jude in Mihaescu 1 fl. Iosifu Fluerasiu jude 1 fl. — dela parinti parochi Aronu Ilie 1 fl. Tom'a Criste 1 fl. Sofronie Olariu 1 fl. si Petru Petrovicu capelanu 1 fl. fórté putienú dela acesti din giuru, numai dela 3 parochi si unu capelanu, dela doi notari si doi judii!! — In fine dela inv. Serafimú Hsdanu cá multa pentru neparticiparea la conferintiele 3 lunarie ; si a unei siedintie estráordinarie tîenuta numai pentru caus'a densului 5 fl. 50 xr. laolalta s'au adunatu 76 fl. 80 xr. — s'au elocatu in cas'a de pastrare din Sabiu 30 fl. — Sigilulu reuniunei 4 fl. 65 xr. — suntú a se elocá 42 fl. 15 xr. — prin urmare fundatiunea are in primulu anu 72 fl. 15 xr. Se mai astépta dela mai multi domni protopresviteri cáror'a li s'au tramisu statute ale reuniunei, in sa pâna in presentu numai dela susu mentiunatii dd. ni s'au tramisu ajutoriu, — iéra din partea pr. on. d. prot. Zacharia Boiu din Sighisó'r'a au impartasitu, precum : in tractulu d-sele tîenendu consultare in privinti'a acést'a s'au decisu a nu participá n i m i c ' a la acésta fundatiune, din caus'a § 20. — Observári s'aru poté face multe ; — Par. prot. cu respectivii ce au adusu acea decisiune, binevoiesca a ceti si § 21.

S'au adusu la valóre de conclusu, ca in venitoriu invetiatorii din tractulu Dobrei voru participá in acésta fundatiune 2% — invetiatoriulu Serafimú Hsdanu in intielesulu § 9 din statute s'au eschisu din sinulu reuniunei, cá unu oponentu, si nevoitoriu a participá la fundatiune in intielesulu §§-loru 13 si 14. la radicarea unui monumentu repausatului invetiatoriu Inocentiu Muntenescu in Ili'a unde e immormentatu, cu care ocaziune, pre lánge 2 fl. ce au datu dlu Visarionu Romanu fiindu in Dobr'a, cu acésta ocaziune, au mai contribuito si altii laolalta in suma de 16 fl. 30 xr. e sperantia a se aduná mai multu, si atunci se va publicá numele contribuitoiloru spre sciintia. —

In fine dupa voi'a pr. on. d. Protopopu Nicolau de Crainicu, a fi de fatia, la esplicarea legeri

și a statutului organic membrilor comitetelor parohiale din tractu, venindu și ocupându scaunul meritului pentru d-sez, conducătorul conferințelor țiene o cuventare creștinilor adunați, sfatuindu-i a priveghii asupra școlilor, a le prevedea cu toate cele necesare amesuratu legii, — neimplinindu aceste se voru luă școlile din mâinile membrilor ei confessionali, — și totu cu acele spese, ba și mai mari voru debuși a țiené școl'a, și alții voru decide de sôrtea școlilor. — Le cetesce legea școlara din 1868 articolulu 38; — Statutul organic; le esplica fia care §, — dupa care și Par Protopopu asemenea i animéza spre implinirea datorielor lor față cu școl'a. — Conducătorul Petru Fogarasiu ia cuventulu, și aduce înainte meritele creștinilor din acestu tractu cu inființarea acestei școle capitale, — accentuéza, ca pre lănga sacrificiulu ce au facutu, nu se sciu folosii de binele ce urméza dupa acell'a, de-si în prezentu nu potu vedé urmări și folose mari, ei, pruncii, nepotii și stranepotii voru binecuvéntă țierân'a bine-facatorilor lor pentru inființarea acestei școle, — și în prezentu i animéza a tramite pruncii la școl'a capitale, — cunósce parinti, cari bucurosu aru dá pruncii la școl'a vedindu ca au talente și atragere la invetiatura, — inșă din caus'a seraciei nu-i pôte dá, pentru aceea propune înainte adunării, că sa fia asiá de marimosi, și precum au facutu acestu bine cu inființarea școlei, — sa le jaca la anima și aceea cum sa aiba și folosulu dela dens'a, — și cum mai multi prunci de prin comune sa cercetede școl'a, — și absolvendu-o, — va grigi a-i dá la felurite meserii de care natiunea romána are mare lipsa, — dara precum se vede multi prunci vrednici, din caus'a seraciei suntu servi, ori remanu la putientelulu pamentu ce-lu are. Că sa fia bine-facelor lor încoronate, sa jertfésca fia-care familia un'a cupa de bucate din care aru puté invetiá 5—6 prunci seraci la școl'a din Dobr'a. — Acésta propunere fu primita de buna, — inșă, — partea ceea ce debuși a spriginí acésta causa sânta, aflara de bine a se dechiará, — precum se voru întielege cu creștinii din fia-care comuna, și voru relaționá parinti pr. on. d. Protopopu despre acelu rezultat. — Cunoscú înainte comunele în care va fi rezultatulu doritu, — cunoscú poporulu care toate cele salutare le imbratiséza și sacrifica ori și ce pentru binele comunu, — deca are cine a le descoperi din anima binele și folosulu ce va urmá. Resultatulu e, — precum va fi de energiosu preotulu și invetiatoriulu în fia-care comuna, asiá va fi și participarea. — Profetezu înainte ca uele comune nu voru participá cu nimic'a. —

S'au țienutu incheiere solemnă că deschiderea, și asiá s'au finitu conf. inv. din tractulu Dobrei în acestu anu. —

Protocolulu conferințelor se va substerne Pr. Mar. Cons. +. +.

S a c e l e , 23 Aug. 1869.

Domnule redactoru! Unu domnu corespundinte de aici în nr.ii 58 și 59 ai multu pretiuțulu d-vóstre diariu „Telegrafulu Romanu“, scriindu despre resultatulu esamenelor semestrali de vera din aceste comune, dupa ce laudá resultatulu acelor'a, și dupa ce laudá pre invetiatorii din Sacele că pre unii dintre cei trei factori imediati ai școlei, căci acesti'a, pre lănga totu obstacoli ce-i întâmpina, totuși p-trunsi de gréu'a loru misiune și implinescu datorințele, și le-arú implini cu succesu indoitu și întreitu mai bunu, deca și cei'alți doi factori din trei adeca: parinti elevilor și preotimea locală și-arú implini acele datorințe cu scumpetate și deca n'aru lipsi uele aparate școlare forte trebuinciose.

Pre cându dicemu dara ca domnulu corespundinte pre de o parte laudá școlile noastre și pre invetiatorii dela acelea, pre de alta parte, trantesce și tavalesce pre cei'alți doi factori adeca: poporulu și preotimea prin toate noroiele, i incriminéza și inferéza cu epitelile cele mai obscure și dejositoare. Si fiindu ca dle red. noi nu suntemu de opiniunea d-vóstra ca adeca, dlu corespundinte, împinsu de zelu a vedutu lucrurile pre la noi asiá de negre, ci credemu ca domni'a sea din reintia și cu scopu tendentiosu arunca asupra noastră acele invective și calumnii, fia-ne dara iertatu și noué, a face uele modeste reflessiuni la acelu articulu, și acestea mai cu séma pentru onor. d-vóstra publicu cetitoriu, că nu cum-va acell'a se fia sedusu prin falsele asertiuni ale dlui corespundinte

a crede ca în adevéru asiá este acestu poporu și asiá acésta preotime din Sacele, căci d-vóstra dle redactoru de-si locuți mai departe de Sacele, totuși vedemu cu bucuria, ca cunósceți mai bine că dlu corespundinte lucrurile de pre aici.

Pôte ca dlu coresp. și-a luatú ansa la acestu articulu dela aceea, ca din toate părțile se scrie și se laudá prin jurnale școlile, numai din Sacele nu se scrie nimic'a. Da, este adevératu ca de aici nu s'a scrisu mai nimic'a, și acésta din causa, ca noi Sacelenii amu fostu și suntemu de aceea parere, ca mai bine sa ne laudé faptele, pentru ca amu vedutu, ca din unele părți se scrie și se laudá pre multu și apoi cându cauti în fondu în realitate adevérule celoru scrise, atunci cu durere te desamagesci și vedi ca su laudé góle iéra în fapta nimic'a. Deci binevoiti ve rugámu, a dá putienu locu și acestorú putiene descoperiri în multu stimatulu d-vóstre diariu „Telegr. Rom.“

Nu se pôte negá dle redactoru! căci este unu adevéru forte constatatu, ca școlile din Sacele suntu uele din cele mai bune școlile capitale de confessione nostra. Acésta este unu adevéru, care a-fara de dlu corespundinte mai bine-lu constatéza gimnasiulu rom. din Brasiovu și Domni profesori de acolo, cari nu odata, ci mai de multe ori și-au exprimatú multiemirea cu copii iesiti dela noi. Este inșă adevératu și aceea, ca din școlile din Sacele nunumai acumu de currendu, daru și mai de multu timpu, pe cându economi'a de vite, negociulu și agricultur'a erau mai în flóre, pre cându Sacelenii imbratisiau mai bine acesti rami că școlile mai inalte, — au iesitu copii buni și escelenti, dovada în lte orasie din Romani'a, unde Sacelenii esceléza că comercianti și agricultori. Nici aceea nu se pôte negá că invetiatorii din Sacele și cunoscú chiamarea lor, ba inca după cum suntu vre-o câțiva facu onóre nunumai noua Saceleniloru, dara tuturoru invetiatoriloru din archidiecea noastră, dovada ca pre cându se trameteau comisari școlastici prin protopopiate pentru a țiené conferințe cu invetiatorii, trei se denumira dintre invetiatorii nostri, și aceea este adevératu, ca în Sacele, a-fara de conferințele anuale, se mai țienú și conferințe lunare, și intruniri colegiale duminéc'a, și ca se inființá o biblioteca școlara, dara nu este mai pucinu adevératu și aceea, ca la toate acestea și dlu corespundinte aru trebú sa scie și de cum-va scie n'aru trebú sa retaca, la toate acestea dicemu mai multu séu mai pucinu a luatú parte, și inca parte activa și preotimea; n'aru trebú sa uite ca deca nu erá preotimea cu consiliile și concursulu seu, mai din toate aceste intruniri și institutiuni frumose, nu se alegé nimic'a. Bine voiasca Domniasea a întrebá pre cei mai vechi și mai de frunte din invetiatorii nostri din Sacele, și atunci se va convinge despre adevérule acest'a. Deci în ceea ce se atinge de invetiatori suntemu și noi de unu acord cu dlu corespundinte, ca adeca: avem invetiatori harnici bine educati și bine pregatiti pentru chiamarea ce o au, nu suntemu inșă de acord si nu putemu consimti cu dlu corespundinte în ceea ce privesce articolulu d-sele la cei'alți doi factori imediati ai școlei adeca: la parinti elevilor, séu mai bine dtsu la poporu și la preotimea locală, căci dlu corespundinte, pre cându pre de o parte dicemu laudá pre invetiatori, totu atunci pre de alta parte incriminéza și calumniéza poporulu și preotimea din Sacele de cei mai indiferenti de cei mai neinteresati, de cei mai neactivi, cuprinsi numai de comoditate și de dómni'a lene, față cu școl'a, și aceste asertiuni false nu se potú mai bine combate decâtu prin fapte, căci faptele suntu testimoniulu și documentulu celu mai bunu, prin care se pôte comprobá indiferentismulu, neinteresarea și neactivitatea cui-va mai bine.

Dlu corespundinte dice ca poporulu din Sacele este rece și nepasatoriu față cu școl'a, ca de ori care afacere familiara ingrijesce mai multu, numai crescerea morala, intelectuală a fiiloru și ficeiloru o a negles'o, că se lamentéze asupra subțireloru salarii invetiatoresci, că pre invetiatori de multe ori i privesce cu despretiu și arogantia, și în fine ca aru fi buni bucurosi că sa li se inchida școlile. Si de unde toate aceste pecate? de unde acestu indiferentismu față cu școlile? din nesciintia, din necrecere, din lips'a de cultura adevérată.

Totu omulu dle corespundinte, cându voiesce a scrie adevérule despre unu lucru, trebue mai înainte de toate sa'lu studieze bine, sa'lu cunósca în toate părțile lui, căci numai atunci va fi în stare a vorbi despre densulu cu esactitate și certitudine. Asemenea și scriindu despre unu poporu, trebue

mai înainte sa-i cunósca modulu de vietuire, sa-i cunósca pozițiunea lui socială, sa-i cunósca impregiurările lui locali, economice și comerciale, fiindu ca numai astfelu studiudu-lu din toate punctele de vedere, vei fi în stare sa aduci o judecată matură, drépta și fără patima despre acelu poporu.

Dta dle corespundinte ti dai judecată despre poporulu rom. din Sacele, și'lu osandesci numindulu indiferentu, egoistu, despretiuitoriu și arogantu pre unu poporu, pre carele din serierea Diale se vede apriatu, ca de-si locuiesci în Sacele, no'lu cunosci. Au nu scii dta ca Sacelenii suntu numai simplii economi de vite, pre cându toti ceilalti románi din p'tria noastră, cari se mai ocupa cu economi'a de vite adeca: Branenii Resinarenii, Seliscenii etc. pre lănga economi'a de vite, carea o pórta în mieu față cu Sacelenii, se mai ocupa și cu economi'a câmpului? căci acesti frati au avutu fericirea a fi numai románi corati prin comunele lor, pre cându ai noștrii în toate comunele din Sacele sunt amestecati cu secii, cari pórta economi'a câmpului, și cu cari mai totuđun'a suntu în continue frecări. Au nu scii Dta ca románi din Sacele aici în comunele lor, a-fara de o casa de locuitu, altceva nu posedu nimic'a? Au nu scii Dta ca Sacelenii că economi de vite pórta acésta economi'a pre intinsele siesuri ale Romaniei, Moldovei, Basarabiei și Turciei? Nu scii Dta ca Sacelenii că economi de vite tota averea lor ce o mai au, — căci de vre-o siése ani încóce cu anii cei neroditori, și iernile cele grele, au scadiutu tare — nu scii dicemu, ca tota averea lor este în vite, și ca acésta, pre siesurile cele intinse, sta fără adăpostire, espusa în voi'a dlui tuturoru intemplantiloru? Nu scii Dta ca averea Saceleniloru ca espusa intemplantiloru pre acele locuri, într'unu deceniu se prefaca de doué trei ori? N'ai vedutu Dta Sacelenii, cari înainte cu siése septé ani erau între gazdele cele mai de frunte, iéra astadi abié au cu ce sa-si sustie familia, ba unii nici atât'a? de n'ai vedutu, atunci nu scii nimic'a din Sacele. N'ai vedutu Dta ómeni, cari înainte cu diece ani erau în stare buna erau stapáni, cu ciobani (pastori) multi, țarla mare, iéra adí suntu slugi la slugile lor de atunci? Nu scii dta ca averea lor, turmele lor de vite, fiindu prin țierile numite, Sacelenii suntu siliti a fi mai totu calatori? ca partea cea mai mare a anului o petrecu la vitele lor, și cându vinu acasa siedu dóle trei septemáni și pornescu iéra-si? ca ei la casele lor suntu numai cá nisce óspeti? Nu scii Dta, ca vecinu cu vecinu trecu ani la midlocu și nu se vedu unulu pre altulu? nu scii Dta ca copii Saceleniloru cându suntu de 11 până la 12 ani pléca la economi'a vitelor și se mai întorcú abié o parte din trei, cându vinu de se casatorescu? Nu scii Dta ca Sacelenii suntu mai totu streini? unulu venitu dela resaritu, altulu dela epusu; unulu dela miédia-nopte și altulu dela miédia di, cari venindu ca ciobani la vite, remánu apoi aci, și se casatorescu cu fete din Sacele?

Considerându-le toate acestea dle corespundinte, nu judeci și Dta ce greutate este în Sacele de a fi o contielegere frateasca între toti? vedi dara de unde vine acelu reu, care 'lu pomenesci Dta, ca lasa pre streini sa manipuleze pungile lor, în modulu lor de vietuire, și nu la preotime, unde'lu cauti Dta.

(Va urmá.)

R o m a n i a .

B u c u r e s c i , 11 Sept. n.

(Societatea academica romána) mai intarindu-se Lunca trecuta și cu dlu Baritiu, sositu aici, dupa ce-si incheiá inceputele lucrării organizatorié, se apucá a desbate proiectulu de o ortografia transitória. De o ortografia definitiva asta data nu pôte se fia vorba, căci între impregiurările presinti inca nici unii membri ai academiei nu se arata plecati, a se supune decisiuni-lorú acestui corpu, inca nou și putienu probatu, cu atât'a mai putienu se pôte contá la plecarea guvernului, diaristicii și celoru-lalti literati. Vorb'a este asiá dara de unu metodu de scriere provisoriu, de care sa se servésca și Academi'a în afacerile se, și toti acei'a cari aru voi a se acomodá esemplulu ei.

Pána acum în patru sledintie urmara a fi desbatute cestiuni de ortografia, prim'a cestiune fu: deca pentru inlesnire provisoria, consunantile, d, t și s, aru trebú semnate cu cedile în casurile cându înainte de i și schimba sunetu? La in-

ceputu dñi academici Laurianu, Sionu, Babesiu si Sbiar'a, ba chiaru si Heliade, Massimu si Romanu dia comisiune, erau pentru cedile; dupa o disputa in sa de doue dle mai toti parasira acesta parere, nevrendu a recunósce momente de oportunitate nici provisoriu. Astfelu cestiunea se decise cu 10 voturi contra 2, pentru respingerea cedilelor; numai Sbiar'a remase din principiu, Babesiu din oportunitate pentru cedile.

A dou'a regula, ce se decise fu, ca — dupa c si g, candu inainte de i pastreza sunetulu, sa se intercaleze unu h. Decisiunea se face cu 11 contra 1 votu adeca ala dlui Massimu, carele se declara mai plecatu a primi — totu din alfabetulu latinu pre k, decatu pre h.

A trei'a cestiune ce se desbatu in doue siedintie fara a fi inca deslegata ori decisa, este: daca este a se admite duplicarea consonantilor? Intra-cesta cestiune cei mai aprigi operatori ai duplicatiunilor sunt dñii: Heliade, Laurianu si Ionescu; cei mai resoluti contrari sunt: Massimu, Sbiar'a si Romanu. Dar majoritatea precumpenitoria pare a fi contra duplicarilor afara de casurile de compusetiune cu in, si mai ca nu e indoieala, cumca duplicarea in medloculu cuvintelor nu va fi primita.

Intra-aceea desbaterea ortografica se va intrerumpu pentru a face locu desbaterei programului siedintieloru pubce, de cari se voru tiené doue séu trei, anume pentru discursurile de receptiune a noiloru membri. Siedintiele — asié se vede, ca se voru urmá necurmatu pana la cea din urma dia dupa statutu, adeca pana la 15/27 Septembrie, daca cumva prin indepartarea neincunguravera a unoru membri, tienerea de siedintie plenarie n'ar deveni imposibile. Dejá dñi Sbiar'a si-a insinuat caleto-ri'a neamenavera pre luni sér'a. „Alb.“

Varietati.

** Escelenti'a Sea ministrulu de culte si instructiunea publica, Bar. E ö t v ö s ne spune „K. K.“ a intreprinsu o caleto-ria in Transilvania. Pre Luni adeca mane, lu ascépta in Clusiu, unde se facu pregatiri de a-lu primi serbatoresce.

** Academi'a reg. de drepturi din Sabiu. Dupa cum se aude, in urm'a unei ordinatiuni a in. ministeriu de culte si instructiune publica, cursulu de trei ani la academi'a de drepturi de aici incéta de totu cu inceputulu anulu scol. 1869/70. Numai acei ce suntu primiti din anii precedenti in trieniu voru puté terminá dupa planulu de invatiementu de pana acum. Inscrisurile cele nóne din anulu acest'a se potu face numai pre patru ani.

** (Sciri de schimbári in ministeriu). Se vorbesce, ca contele András aru avea de cugetu a depune portefeulu de ministru alu aparári tierii si lu va primi Baronulu Iosifu Vécsey.

** (Manevré) In Septembrie s'a inceputu in giurulu Sabiului exercitiurile tactice ale mai multoru trupe concentrate aci si giuru. Celu dintai exercitiu a fostu defendarea Slimnicului de cátra garnison'a din Sabiu sub comand'a dlui GM. cavaleriu de Reichetzer in contra trupelor de sub comand'a GM. Baronu Cleudgen si cavaleriului de Auzenberger. Cesti din urma se pareau a respinge garnison'a de aici, inse din caus'a unei ploii repede, ce au venit pre tempulu operatiunei fura siliti a se retrage.

In 15 Sept. a fostu tem'a exercitiilor celoru mari cá trupele ce veneau dela Brasiovu avendu sucursu de doue bataliuni din reg. de infanteria Molinary si un'a de venatori, se impinga pre cele ce se asiediasera la Vestemu si concurentia spre Turnulu rosu. Atacatorii au si corespunsu problemei, cu tóte ca cei atacati se aparara barbatescu. Eri s'au incheiatu exercitiile.

** Comisiunea mestecata pentru regularea frontariilor s'a intrunitu din septamán'a trecuta. E sperantia ca lucrările ei voru avé unu resultatu satisfactoriu pentru ambe partile.

** Bani ce au se ese din cursu. Cedulo de 10 cr. precum si bucatile de 10 cr. (asia numitii sieseri) trebue schimbati la cassele provinciali pana la 31 Marte 1870. Dela 1 Aprile 1870 in colo nu se potu schimbá banii acesti'a decatu in Bud'a la cas'a centrale a statului.

** Tergulu de tómma ala Sabiului din astu anu se póte numi in tóta privint'a bunu. Tergulu de vite cornute a fostu cev'a mai slabutu din caus'a bólei de gura si picioare, ce

domnesce si acum intre vitele cornute, dar pentru aceea pretiurile lor totusi au fostu mari. Dintre cele de jugu s'a vendutu la 1600 de capete, pretiurile deosebite dupa calitate, o parchia de boi 150—400 fl. — Asemenea si dintre cai s'au petrecutu la vr'o 800 de capete a 30—400 fl. Oii si herbeci s'au petrecutu circa 4300 cu 9—12 fl. Tergulu celu slobodu anca a fostu bine cercelatu alatu de venditori cátu si cumparatori, si au avutu unu resultatu imbucuratiu pentru toti, cu deosebire articlii de industria au fostu cátu de bine reprezentati si fórté cercelati din partea tierenilor,

cari anca si-au vendutu cu pretiuri bunisióre produsele lor.

— Ce privesce unsoarele, acele anca au fostu cautate bine, asiá 100 puncti unsoare de porcu cu 34 fl., slanin'a (clis'a) 30 fl. seulu 24 fl. sapunulu 25 fl. luminári de seu 37 fl. Dintre produsele crude s'au vendutu 1 parche de pei de bou cu 36—45 fl. — de vaca 18—26, lân'a s'a vendutu cea mai fina 38—40 fl., mai ordinara 32—34. cânep'a cu 18—22 fl. v. a.

LISTA

despre numerii sortiurilor trasi la ocaziunea sortituri filantropice arangiate in folosulu fondului Asociatiunei nationale in Aradu, pentru cultor'a poporului romanu, si executate, in óra de repausu a petrecerei de dantiu tienuta la 1 Septembrie nou 1869.

(Urmare din nr. fr.)

Numerulu		Descrierea castigului	Numele donatorului
Sortiului trasu	Castigului		
5823	2	Unu losu de statu din anulu 1864 in valóre nominala de 100 fl.	Asociatiunea nationale pentru cultor'a poporului romanu in Aradu.
5853	69	Un'a icona (Die Sennhüeten im Canton Bern) in rama aurita cu iéga, desemnu de mána pr.	Dsiór'a Hermin'a Deresco din Aradu.
5902	97	O caciula comoda, din lân'a colorita cu fire de bronzu, si ciucurelu cu fire de aur, m. p.	Dsiór'a Ros'a Ardeleanu din Chitighazu.
5968	102	Unu portfoliu de cigare, lucratu cu margele, mf. pr.	Dsiór'a Mari'a Mihailoviciu din Oradea-mare.
6013	24	Unu aternagiu de vestminte in cadra de lemnu scobitu, decoratu cu brodaria de margele, cu franghii de aur pre postavu rosu mf. pr.	Dsiór'a Etele'a Bonceiu din Aradu.
6028	59	O caciula comoda din catifea brodarita cu fire de aur si cu ciucurelu de aur mf. pr.	Dsiór'a Cristin'a Goronu din Aradu.
6042	144	Tasa sub lampa, de lân'a colorita, cusuta cu margele, mf. pr.	Dsiór'a Paulin'a Ratiu, din Aradu.
6177	9	Unu covoru lucratu in dbrodaria in lân'a de berolinu, mf. pr.	Dsiórele Emili'a si Aureli'a Popoviciu din Comlosiu (St. An'a vechi'a).
6185	146	O tasa de lampa indrita din lân'a de berlinu mf. pr.	Dn'a Angelin'a Dogariu nasc. Arcosi, din Aradu.
6267	126	Unu atramentariu in forma de bute, din iéga pre tasa de lemnu, decorata cu bronzu.	Dsiór'a Nun'a Ilovicu din Chitighazu.
6327	143	Invelitóre de camisiu de ciubucu, din matasu mf. pr.	Dsiór'a Mari'a Vancu de Teiusiu, din Siri'a.
6368	149	O tienátore de tóll pentru ciubucu, formatu de papusia, cu tricoloru nationalu mf. pr.	Dsiór'a Mari'a Vancu de Teiusiu, din Siri'a.
6628	40	Unu busunariu de parete lucratu pre postavu rosu cu brodaria de margele, mf. pr.	Dsiór'a Ecaterin'a A. Popoviciu din Aradu.
6632	134	O tasa de lampa, legata din margele colorite mf. pr.	Dsiór'a Emili'a Cornea din Chis-Ineu.
6721	103	Unu portagiu de moneta, lucratu in cordi de matasa cu colori nationali, mf. pr.	Dsiór'a Sidon'a Obercnezu din Aradu.
6846	145	O cotaritia de masa, lucrata din marele mf. propr.	Dsiór'a Mari'a Popoviciu, din Caransebesiu.
6877	158	Unu aratatoriu pentru cárti de cetitu, brodaritu cu margele mf. pr.	Dsiór'a Veronic'a Cuciovsky, din Oradea-mare.
6907	100	Unu portfoliu de cigare, cu brodaritura de margele mf. pr.	Dsiór'a Em'a Fizesianu din Torcanlu-micu.
6916	88	O perina de orologiu, brodarita cu margele, pre postametu de catifea, mf. pr.	Dn'a An'a Mulescu nasc. Ratiu din Pest'a.
6928	76	O parchia de pantofi, brodariti, mf. pr.	Dn'a Caliope Boiu, din Sabiu.

(Va urmá)

Nr. 1366—1869.
E. K. B.

Publicare.

Esamenulu de statu pentru economii silvanale de sine statatori, precum si pentru personalulu auxiliare tehnicu, si pentru cel'a sentitoriu silvanale, se va tiené pre anulu acest'a in 15. Novembre in Clusiu.

Acést'a se aduce la cunoscentia publica cu acea observare, cumca petitiunile bine instruate spre scopulu admiterei la acestu esamenu de statu au de a se inaintá celu multu pana in 20 Octobru a. c. la acestu comisariatu regescu pre calea oficieloru antistatore.

Clusiu in 12 Sept. 1869.

Dela comisariu reg. transilvanu.

S'au perdatu ! !

doi cai ai lui Savu Borcea din Salisco in nóptea de 7 Septembrie cal. n. a. c. din câmpu dela

pasione. Unu calu e venetu-albu-galbiu, de 3 ani; alu doilea e o iépa négra de vre-o 8 ani si cu códa smulsa, inferata cu semnu W.

Tóte on, deregatorii respective de aici si din Romani'a suntu rugate la casu de s'aru presentá la vre unu tergu séu altcumy'a cineva cu caii acesti'a ai opri si pre calea sea a incunoscentia pre pagubitulu.

(8—2) AVISU

Inscrisurile la norm'a si gimnasiulu romanu grorientale din Bradu—Comitatulu Zarandului—pentru anulu scolasticu 1869/70 se voru incepe in 10 Septembrie si voru dura pana in 17/29 Sept.; iér' in 18/20 Sept. se voru incepe prelegerile regulatu. Acést'a se aduce publicamente la cunoscentia.

Bradu 24. Augustu 1869.

Directiunea gimnasiale

M. L. a. z. a. r. u.

Prot.